

Seat
No.

Set P

M.P.Ed. (Semester – I) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Research Process in Physical Education & Sports Sciences (23503101)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) ---- साधने ही प्रत्यक्ष साक्षीदार नसताना प्रसंग कथन केलेली आहे
 अ) दुय्यम
 क) अ आणि ब
 ब) प्राथमिक
 ड) यापैकी नाही
- 2) ज्या संशोधनात तात्काळ उपयोजनावर भर असतो आणि सिध्दांत तयार करणे व सामान्यीकरण भर नसतो अशा संशोधनास ---- म्हणतात.
 अ) मूलभूत
 क) कृति
 ब) उपयोजित
 ड) व्यक्ति अभ्यास
- 3) नमुना निवड ---- मधून घेतली जाते.
 अ) जनसंख्या
 क) प्रश्नावली
 ब) गृहितके
 ड) सांख्यिकी
- 4) संशोधनाचा ---- प्रामुख्याने हेतू असतो.
 अ) नवीनज्ञान प्राप्त करणे
 ब) ज्ञान कक्षांचे विस्तारिकरण
 क) घटनांचे विश्लेषण करून त्यामधील संबंध प्रस्तापित करणे
 ड) यापैकी नाही
- 5) माहिती संकलनाचे ---- हे साधन नाही
 अ) प्रश्नावली
 क) मुलाखत
 ब) निरीक्षण
 ड) गृहितके
- 6) संशोधनाच्या प्रमुख पध्दती ---- आहेत
 अ) दोन
 क) चार
 ब) तीन
 ड) पाच
- 7) संशोधनात कार्यात्मक व्याख्या ---- साठी वापरतात.
 अ) उजळणी
 क) नेमकेपणा
 ब) संकल्पना निर्माती
 ड) विश्वसनीयता
- 8) पुढील पैकी ---- ही बाब संशोधन आराखड्याचा घटक नाही.
 अ) अभ्यासासाठी निवडलेला नमुना
 क) माहिती विश्लेषण पध्दती
 ब) माहिती संकलनाचे साधने
 ड) संशोधन अव्हाल

- 9) प्रायोगिक पध्दतीत ---- चा वापर केला जातो
अ) मुलाखत
क) प्रश्नावली
ब) प्रायोगिक अभिकल्प
ड) यापैकी नाही
- 10) प्राथमिक व दुय्यम स्त्रोतांचे ---- या संशोधन पध्दतीत वापरली जाते
अ) सर्वेक्षण
क) प्रायोगिक
ब) ऐतिहासिक
ड) शालेय सर्वेक्षण

- प्र.2 खालील दिलेल्या प्रश्नांचे उत्तरे लिहा. 20
अ) संशोधनातील परिकल्पनेचे महत्व चर्चा करा
ब) संशोधनात संदर्भसूचीचे महत्व चर्चा करा
- प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) संशोधनातील गोषवारा लिहण्याची पध्दती स्पष्ट करा.
ब) संशोधनात समस्या निवडीचे निकष स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) संशोधनामध्ये संदर्भ साहित्याच्या आढावाची गरज व महत्व लिहा
ब) संशोधनातील प्रायोगिक अभिकल्प सोड्स्तर लिहा
- प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20
अ) संशोधकाच्या अंगचे गुण
ब) तळटिप
क) गुच्छ नमुना निवड
ड) स्तरीय नमुना निवड
इ) प्रश्नावली

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – I) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Research Process in Physical Education & Sports Sciences (23503101)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) _____ source are accounts of an event that not actually witnessed by the reporter
  - a) Secondary
  - b) Primary
  - c) Both A and B
  - d) None of these
- 2) _____ research is focused of the immediate applicable and not on the development of theory and generalization
  - a) Fundamental
  - b) Applied
  - c) Action
  - d) Case study
- 3) Sample selection is through _____
  - a) Population
  - b) Assumption
  - c) questionnaire
  - d) Statistics
- 4) The main aim of research is _____
  - a) Acquiring knowledge
  - b) Extending knowledge
  - c) Analysis of fact and establish their relation
  - d) None of these
- 5) _____ is not a tool of data collection
  - a) Questionnaire
  - b) Observation
  - c) Interview
  - d) Hypothesis
- 6) There are _____ main research method
  - a) Two
  - b) Three
  - c) Four
  - d) Five
- 7) In operational definition are used for _____.
  - a) Revision
  - b) Concept formulation
  - c) Precision
  - d) Reliability
- 8) _____ of the following is not component of research design
  - a) Sample selected for study
  - b) Tools of data collection
  - c) Data analysis method
  - d) Research report
- 9) In experimental research _____ is used
  - a) Interview
  - b) Experimental design
  - c) Questionnaire
  - d) None of these
- 10) Primary and secondary source are used in _____ research
  - a) Survey
  - b) Historical
  - c) Experimental
  - d) school survey

- Q.2 Answer the following questions. 20**
- a) Discuss importance of Hypothesis in Research
  - b) Discuss importance of Bibliography in Research
- Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15**
- a) Explain in details method of writing Abstract in research
  - b) Explain in details criteria for selection of problem in research
- Q.4 Answer the following questions. (Any One) 15**
- a) Explain in details need and importance of review of related literature in research
  - b) Explain in details Experimental design in research
- Q.5 Write short notes. (Any four) 20**
- a) Qualities of good researcher
  - b) Foot note
  - c) Cluster sampling
  - d) Stratified sampling
  - e) Questionnaire

Seat No.	
----------	--

**M.P.Ed (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Sports Bio-mechanics and Kinesiology (23503102)**

Day & Date: Wednesday, 10-01-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना:** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) एका बिंदूपासून दुसऱ्या बिंदूपर्यंत सरळरेषेत होणाऱ्या गतीस ——— म्हणतात.

अ) रेषीय गती	ब) कोनीय गती
क) सामान्य गती	ड) यापैकी नाही
- 2) कार्पो मेटाकारपल सांधा हे ——— चे उदाहरण आहे.

अ) कॅन्डीलॉइड सांधा	ब) सॅडल सांधा
क) खांदयाचा सांधा	ड) बिजागरीचा सांधा
- 3) पेक्टोरलिस मेजर हा स्नायू ——— या ठिकाणी आहे.

अ) मान	ब) मांडी
क) खांदा	ड) घोटा
- 4) गतीमान म्हणजे ———.

अ) गतीमधील बदल	ब) प्रवेगातील बदल
क) घर्षण	ड) यापैकी नाही
- 5) डेल्टॉइड हा स्नायू ——— या ठिकाणी असतो.

अ) मांडी	ब) खांदा
क) कटिबंध	ड) मनगट
- 6) उंच उडी मध्ये टेकऑफ घेताना न्यूटनच्या गतीविषयक नियमापैकी ——— नियम अधिक प्रभावी उपयोगात आणला जातो.

अ) तिसरा नियम	ब) दुसरा नियम
क) पहिला नियम	ड) यापैकी नाही
- 7) कटीबंधाच्या सांध्यातून ——— ही हालचाल होते.

अ) अबडकशन	ब) हॉरीझॉटल फ्लेकशन
क) फ्लेकशन	ड) वरील सर्व
- 8) गॅस्ट्रोक्लोमीअस स्नायू ——— याठिकाणी आहे.

अ) खांदा	ब) कटिबंध
क) कोपरा	ड) यापैकी नाही
- 9) ——— हा एक स्नायू वर्गीकरणाचा प्रकार आहे.

अ) गुळगुळीत स्नायू	ब) अस्थिस्नायू
क) हृदयाचा स्नायू	ड) वरील सर्व

Seat No.	
----------	--

**M.P.Ed (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Sports Bio-mechanics and Kinesiology (23503102)**

Day & Date: Wednesday, 10-01-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) Motion in straight line from one point to another is called _____.
  - a) Linear motion
  - b) Angular motion
  - c) General motion
  - d) None of these
- 2) Carpo metacarpal joint is an example of _____.
  - a) Condyloid Joint
  - b) Saddle Joint
  - c) Shoulder Joint
  - d) Hinge Joint
- 3) Pectoralis major muscle is located in _____.
  - a) Neck
  - b) Thigh
  - c) Shoulder
  - d) Ankle
- 4) Acceleration is the _____.
  - a) Rate of change of movement
  - b) Rate of change in velocity
  - c) Friction
  - d) None of these
- 5) Deltoid muscle is located in _____.
  - a) Thigh
  - b) Shoulder
  - c) Hip
  - d) Wrist
- 6) During the take of High jump which law of motion of newtons is effectively used _____.
  - a) Third Law
  - b) Second Law
  - c) First Law
  - d) None of these
- 7) The movement through Hip joint is _____.
  - a) Abduction
  - b) Horizontal Flexion
  - c) Flexion
  - d) All of these
- 8) Gastrocnemius muscle is located in _____.
  - a) Shoulder
  - b) Hip
  - c) Elbow
  - d) None of these
- 9) _____ is a type of muscle classification.
  - a) Smooth muscle
  - b) Skeletal muscle
  - c) Cardiac muscle
  - d) All above
- 10) Ulnar flexion movement occurs through _____ joint.
  - a) Elbow
  - b) Knee
  - c) Both A and B
  - d) Wrist

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain in details importance of Biomechanics in physical Education and Sports. **10**
  - b) Explain in details importance of kinesiology in physical Education and sports. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain in details kinesiological analysis (muscular analysis) in Discus throw and Javelin throw.
  - b) Explain in details Biomechanical analysis in Triple Jump and High Jump.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain in details Fundamental movement around Joints.
  - b) Explain in details principles of stability.
- Q.5 Write Short Notes: (Any Four)** **20**
- a) Biceps muscle
  - b) Hamstring muscle
  - c) Water resistance
  - d) Spin and sports performance
  - e) Projection

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov - 2023
Yogic Sciences (23503103)

Day & Date: Thursday, 11-01-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) The candidates should read the original question in English.

- प्र.1 योग्य पर्याय निवडा. 10**
- 1) योगा म्हणजे ----
अ) योजना
ब) उपाय
क) नियंत्रण
ड) वरील सर्व
  - 2) संस्कृत भाषेतील योग हा शब्द ---- या धातूपासून बनला आहे.
अ) निर्माती
ब) युज
क) भिन्नता
ड) मिश्रण
  - 3) राजयोगात ---- यावर जास्त भर देण्यात आला आहे.
अ) प्राणायाम
ब) प्रत्याहार
क) धारणा
ड) वरील सर्व
  - 4) भगवत गीतेत योगाचा ---- प्रमुख प्रकार आहे.
अ) कर्मयोग
ब) ध्यान योग
क) भक्तीयोग
ड) वरील सर्व
  - 5) योगातील बहिरंग व अंतरंग यांना जोडणारा दुवा म्हणजे ---- होय.
अ) प्रत्याहार
ब) प्राणायाम
क) आसन
ड) वरील सर्व
  - 6) शुद्धीक्रिया प्रकार ---- आहे.
अ) वमनधौती
ब) दण्डधौती
क) बस्ती
ड) वरील सर्व
  - 7) कुंभकाचा प्रकार ---- होय.
अ) यम
ब) प्रत्याहार
क) समाधि
ड) यापैकी नाही
  - 8) एखाद्या गोष्टीवर काही काळा करिता चित्त एकाग्र करणे ---- होय.
अ) प्राणायाम
ब) प्रत्याहार
क) समाधि
ड) यापैकी नाही
  - 9) अष्टांगयोगातील ---- हे अंग शरीरासंबंधी आहे.
अ) समाधी
ब) धारणा
क) प्राणायाम
ड) यापैकी नाही

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov - 2023
Yogic Sciences (23503103)

Day & Date: Thursday, 11-01-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) The candidates should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct alternative.

10

- 1) Yoga means _____.
a) Plan
b) Remedy
c) Moderation
d) All above
- 2) The Sanskrit word 'Yoga' is made from the _____.
a) Creation
b) Yuj
c) Difference
d) Compound
- 3) Rajyog emphasize on _____.
a) Pranayam
b) Pratyahar
c) Dharana
d) All of these
- 4) The major type of yoga is _____ in Bhagwatgeeta.
a) Karmyog
b) Dhanyog
c) Bhaktiyog
d) All of these
- 5) The external & Internal connective link in yoga is called.
a) Pratyahar
b) Pranayam
c) Asana
d) All of these
- 6) The types of Shudhi Kriyas is _____.
a) Vamandhuti
b) Danddhauti
c) Basti
d) All of these
- 7) _____ is the type of Kumbhak.
a) Yam
b) Pratyahar
c) Samaddhi
d) None of these
- 8) Concentrate on particular thing for particular period is called.
a) Pranayam
b) Pratyahar
c) Dharana
d) All of these
- 9) _____ is the aspects of Body in ashtangyog.
a) Samaddhi
b) Dharana
c) Pranayam
d) None of these
- 10) Aasan is the _____ aspects of Patanjali yoga.
a) 2nd
b) 3rd
c) 4th
d) 8th

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Effect of Asanas on Digestive system. **10**
  - b) Effect of pranayama on Blood circulatory system. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Describe the physiological significance of Bandhas & Mudras.
  - b) Give the list of part of Ashtangyog and explain two.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain the yogic diet & importance diet in life.
  - b) Explain difference between yogic exercise and physical exercise.
- Q.5 Write Short Note: (Any Four)** **20**
- a) Pranayam
  - b) Meaning & Definition of Yoga
  - c) Aim & objectives of Yoga
  - d) Suryanamskar method & benefits
  - e) Role of yoga in physical education

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Test, Measurement and Evaluation in Physical Education (23503111)

Day & Date: Friday, 12-01-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) खालील पैकी ——— चाचणीने समन्वय योग्यता येत नाही.
 अ) बॉल पकडणे ब) जंप रोप
 क) उभ्या उडी ड) जंपींग जॅक
- 2) सॉकर कौशल्य चाचणी कोणी तयार केली ———.
 अ) न्युटन ब) बॅरो
 क) एम. सी. मॅकडोनाल्ड ड) वरील सर्व
- 3) जॉन्सन बास्केट बॉल चाचणीमुळे ——— मुलभूत कौशल्य क्षमता तपासली जाते.
 अ) शुटिंग थ्रोइंग आणि कॅचिंग ब) शुटिंग थ्रोइंग आणि ड्रिबलिंग
 क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- 4) कुपर यांनी ——— चाचणी तयार केली.
 अ) 13 मीटर पळणे व चालणे ब) 14 मीटर पळणे व चालणे
 क) 12 मीटर पळणे व चालणे ड) वरील सर्व
- 5) बेन्डनी सिटप टेस्ट कसोटीत ——— चे मापन केले जाते.
 अ) हाताची ताकत ब) उदराची ताकत
 क) पायाची ताकत ड) मानेची ताकत
- 6) माहिती गोळा करण्याची प्रक्रिया ——— आहे.
 अ) कसोटी ब) मापन
 क) मुल्यमापन ड) मुल्यनिर्धारित
- 7) जे.सी.आर. चाचणी मध्ये 'जे' म्हणते.
 अ) उभी उडी ब) लांब उडी
 क) तिहेरी उडी ड) यापैकी नाही
- 8) जे.सी.आर. चाचणी ——— यांनी तयार केली.
 अ) बारो ब) न्युटन
 क) फिलिप्स ड) रॉजर्स
- 9) इंडियाना कारक पात्रता परिक्षणा मध्ये ——— बाबी आहेत.
 अ) सहा ब) पाच
 क) सात ड) एक

- 10) दिशाभिमुखतेचे मापन ---- कसोटीद्वारे केले जाते.
अ) चिनअप्स ब) पुलअप्स
क) शटलरन ड) सिटअप्स

- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) स्किनफोल्ड मोजण्याची पद्धत सोइस्तर लिहा 10
ब) डायरची टेनिस चाचणी सोइस्तर स्पष्ट करा 10
- प्र.3 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) क्राऊस वेबर चाचणी सोइस्तर स्पष्ट करा
ब) रॉर्जस शारीरिक क्षमचा निर्देशांक सोइस्तर स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) चाचणी निवडीचे निकल सोइस्तर स्पष्ट करा.
ब) 12 मिनीट चालणे/पळणे चाचणी सोइस्तर स्पष्ट करा.
- प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20
अ) बॅरोची कारक क्षमता चाचणी
ब) हार्वर्डची चाचणी
क) मॅकडोनाल्ड सॉकर चाचणी
ड) चाचणी आणि मूल्यमापनाचे महत्त्व
इ) ट्रेडमील चाचणी

Seat
No.

M.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Test, Measurement and Evaluation in Physical Education (23503111)

Day & Date: Friday, 12-01-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
 2) Candidate who intend to write their answers in Marathi advised to read the original questions in English.
 3) Figures to right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative.**10**

- 1) _____ of the following test cannot measure coordination
  - a) Ball catch
  - b) Jump rope
  - c) Vertical jump
  - d) Jumping jack
- 2) Who constructed soccer skill test
  - a) Newton
  - b) Barrow
  - c) M.C Donald
  - d) All of these
- 3) Johnson Basketball ability test measure the basic skill of _____.
  - a) Shooting, throwing and catching
  - b) Shooting, throwing and dribbling
  - c) Both A and B
  - d) None of these
- 4) Cooper prepared _____ test
  - a) 13.m. Run and walk
  - b) 14. m. Run and walk
  - c) 12.m. Run and walk
  - d) All of above
- 5) Bendknee situp test well measure that _____.
  - a) Arms strength
  - b) Abdominal strength
  - c) Leg strength
  - d) Neck strength
- 6) The process of collecting information is called _____.
  - a) Test
  - b) Measurement
  - c) Evaluation
  - d) Assessment
- 7) In J.C.R test 'J' stand for _____.
  - a) Vertical Jump
  - b) Long Jump
  - c) Tripple Jump
  - d) None of these
- 8) J.C.R test was constructed by _____.
  - a) Barrow
  - b) Newton
  - c) Philips
  - d) Roger
- 9) Indian motor fitness test consist of _____.
  - a) Six items
  - b) Five items
  - c) Seven items
  - d) One items
- 10) Ability measure _____ test.
  - a) Chinups
  - b) Pullups
  - c) Shuttle run
  - d) Situp

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain in details methods of measuring skin folds. **10**
  - b) Plain in details Dyer Tennis test. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain in details Kraus Webar test.
  - b) Explain in details Rogers physical fitness index.
- Q.4 Answer the following questions (Any One)** **15**
- a) Explain in details criteria for test selection.
  - b) Explain in details 12 minutes run/walk test.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four)** **20**
- a) Borrow motor ability test
  - b) Harvard situp test
  - c) MC Donald soccer test
  - d) Importance of test and measurement
  - e) Treadmill test

Seat
No.

Set P

**M.P.Ed. (Semester – I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Research Process in Physical Education & Sports Sciences (20503101)**

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) प्राथमिक व दुय्यम स्रोतांचा सामान्यपणे ---- या संशोधन पध्दतीत उपयोग होतो.
अ) सर्वेक्षण   ब) ऐतिहासिक
क) प्रायोगिक   ड) शालेय सर्वेक्षण
- 2) संशोधनात नियतकालिके, पुस्तके, प्रबंध आणि इतर साहित्य सारख्या माहिती संप्रेक्षणाच्या समस्या सोडविण्यासाठी काळजीपूर्वक आढावा घेण्यासाठी ---- ही अभ्यासाची पहिली पायरी आहे.
अ) समस्या निवड   ब) नियोजन
क) संशोधन पध्दती   ड) अवहाल लेखन
- 3) ---- हे संशोधन आराखड्याचे घटक आहे.
अ) अभ्यासासाठी निवडलेला नमुना   ब) माहिती संकलनाची साधने
क) संशोधन पध्दती   ड) वरील सर्व
- 4) ऐतिहासिक संशोधनात किती प्रकाराचे स्रोत आहेत?
अ) दोन   ब) तीन
क) चार   ड) पाच
- 5) प्रायोगिक अभिकल्पाचे किती प्रकारात रूपांतर करतात?
अ) दोन   ब) तीन
क) चार   ड) पाच
- 6) नमुना निवडीचे मुख्य प्रकार किती?
अ) दोन   ब) तीन
क) चार   ड) पाच
- 7) समान गट अभिकल्पात किती गटाची तुलना करता येते?
अ) दोन किंवा अधिक   ब) एक
क) अ आणि ब   ड) यापैकी नाही
- 8) प्रायोगिक पध्दत ही कोणती पध्दत आहे?
अ) मानसशास्त्रीय   ब) शास्त्रीय
क) समाजशास्त्रीय   ड) यापैकी नाही

- 9) कार्यात्मक अभिकल्पाचे मुख्य प्रकार किती आहेत?
अ) दोन ब) एक
क) तीन ड) चार
- 10) एकल गट अभिकल्पाचे किती गटाची निवड केली जाते?
अ) दोन ब) तीन
क) एक ड) चार

प्र.2 खालील दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

20

- अ) संशोधन प्रबंधातील प्रकरणे सोइस्तर स्पष्ट करा.
ब) संशोधन अवहाल लिहण्याची पध्दत सोइस्तर स्पष्ट करा.

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

15

- अ) प्रायोगिक अभिकल्प सोइस्तर स्पष्ट करा.
ब) संशोधन वर्गीकरण सोइस्तर स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

15

- अ) संशोधनातील साधने सोइस्तर स्पष्ट करा.
ब) व्यक्तीअभ्यास सोइस्तर स्पष्ट करा.

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

20

- अ) संदर्भ साहित्याची गरज
ब) संदर्भसूचीचे लिखान
क) संशोधन समस्या निवडीचे निकश
ड) प्राथमिक स्रोत
इ) शारीरिक शिक्षणातील संशोधनाचे क्षेत्र

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Research Process in Physical Education & Sports Sciences (20503101)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) Primary and secondary source are used in _____ research method.
  - a) Survey
  - b) Historical
  - c) Experimental
  - d) School Survey
- 2) A careful review of the research journal book, essay and other sources of information on the problem is important step in _____.
  - a) Problem Selection
  - b) Planning
  - c) Research Methods
  - d) Report writing
- 3) _____ of the following is the component of research design.
  - a) Sample of study
  - b) Tools of data collection
  - c) Research method
  - d) All of these
- 4) How many types of sources are there in historical research.
  - a) Two
  - b) Three
  - c) Four
  - d) Five
- 5) How many group of experimental design are their?
  - a) Two
  - b) Three
  - c) Four
  - d) Five
- 6) How many types of sampling are there?
  - a) Two
  - b) Three
  - c) Four
  - d) Five
- 7) How many groups are compared in paralalled group design?
  - a) Two or more
  - b) one
  - c) a and b
  - d) None of these
- 8) What is the nature of Experimental method?
  - a) Psychological
  - b) Scientific
  - c) Sociology
  - d) None of these
- 9) How many types of functional design are there?
  - a) tow
  - b) one
  - c) three
  - d) four
- 10) How many group are selected in single group design?
  - a) two
  - b) three
  - c) one
  - d) four

Q.2 Answer the following questions. 20

- a) Explain chapterization of thesis in details.
- b) Explain method of writing Research proposal in details.

- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain Experimental design in details.
  - b) Explain classification of research in details.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain Tools of research in details.
  - b) Explain case study in details.
- Q.5 Write short notes. (Any Four)** **20**
- a) Need of Review of Literature
  - b) Bibliography writing
  - c) Criteria for selecting of research problem
  - d) Primary data
  - e) Area of research in physical Education

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Physiology of Exercises (20503102)

Day & Date: Wednesday, 10-01-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) स्नायूमध्ये प्राणवायूचे ऋण होते ज्या वेळेस ----.
 अ) ज्यादाचा कार्बनडाईऑक्साईड तयार होतो
 ब) अनेबॉलिक श्वसन घेतले जाते
 क) नाडीचे ठोके वाढतात
 ड) वरील सर्व
- 2) अॅक्टिन फिलॅमेट हे ---- ला जोडलेले असते.
 अ) Z- line
 ब) A- line
 क) B- line
 ड) C- line
- 3) शरीरामध्ये ---- येथे ग्लायकोजनचा साठा केला जातो.
 अ) यकृत
 ब) मूत्रपिंड
 क) जठर
 ड) हृदय
- 4) स्नायू संस्थेचा ---- हा घटक आहे.
 अ) कूर्ची
 ब) हाडे
 क) स्नायू
 ड) यापैकी नाही
- 5) हृदयात असणाऱ्या झडपांचे नावे ---- आहे.
 अ) ट्रायस्पीड झडप
 ब) प्लमोनिरीक झडप
 क) अओरडिक झडप
 ड) वरील सर्व
- 6) हृदयचक्राचा सर्वसाधारणपणे एकूण काळ ---- एवढा असतो.
 अ) 0.1 सेकंद
 ब) 0.8 सेकंद
 क) 0.30 सेकंद
 ड) यापैकी नाही
- 7) ट्रेडमिल मशिनवर खेळाडूंचे कशाचे अंतर मोजले जाते?
 अ) चालणे
 ब) पळणे
 क) अ आणि ब दोन्ही
 ड) यापैकी नाही
- 8) रक्ताभिसरण संस्थेचा ---- हा घटक आहे.
 अ) रक्तवाहिनी
 ब) हृदय
 क) शिरा
 ड) वरील सर्व
- 9) विश्रांतीच्या वेळी हृदय एका मिनिटात किती रक्त बाहेर टाकते त्या प्रमाणाला ---- म्हणतात.
 अ) स्ट्रोक व्हॉल्यूम
 ब) व्हायटल व्हॉल्यूम
 क) कार्डियाक व्हॉल्यूम
 ड) यापैकी नाही

- 10) फुफफुसाची क्षमता ---- साधनाने मांडली मोजली जाते.
अ) स्पायरोमिटर
क) मॅनोमिटर
ब) स्फीगमोमॅनोमिटर
ड) यापैकी नाही

- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) स्नायु आकुंचण प्रसरणाचे प्रकार सोइस्तर स्पष्ट करा. 10
ब) क्रीडा प्राविण्यावर थंड व उष्ण वातावरणाचा परिणाम स्पष्ट करा. 10
- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) स्नायुचे स्लायडींग फिलॅमेन्ट उपपती स्पष्ट करा.
ब) श्वसनाचे तंत्र सोइस्तर स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) श्वसन संस्था व रक्ताभिसरण संस्थेवर व्यायामाचा होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
ब) अस्थिस्नायूचे सूक्ष्म रचना सोइस्तर स्पष्ट करा.
- प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20
अ) स्नायू तंतूचे प्रकार
ब) हृदयाचे चक्र
क) दुय्यमश्वसन
ड) डोपिंगचे प्रकार
इ) हृदयाच्या दरावर परिणाम करणारे घटक

Seat No.	
----------	--

**M.P.Ed. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Physiology of Exercises (20503102)**

Day & Date: Wednesday, 10-01-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the following options. 10

- 1) An oxygen debt occurs in muscles when _____.
  - a) More carbon dioxide has been produce
  - b) Anerobic respiration has taken place
  - c) The pulse rate increase
  - d) All of these
- 2) The end of the actin filaments are attached to the _____.
  - a) Z- Line
  - b) A- Line
  - c) B- Line
  - d) C- Line
- 3) Glycogen is store in _____ human body.
  - a) Liver
  - b) Kidney
  - c) Stomach
  - d) Heart
- 4) The aspect of muscular system is _____.
  - a) Cartilage
  - b) Bone
  - c) Muscle
  - d) None of these
- 5) The name of the valves in the heart is _____.
  - a) Tricyspid value
  - b) Pulmonaric value
  - c) Aortic value
  - d) All of these
- 6) Generally the duration of cardiac cycle is _____.
  - a) 0.1 second
  - b) 0.8 second
  - c) 0.30 second
  - d) None of these
- 7) Whose distance is measured of players on trade mill machine _____.
  - a) Walking
  - b) Running
  - c) Both A and B
  - d) None of these
- 8) The Aspect of circular system is _____.
  - a) Blood vessel
  - b) Heart
  - c) Veins
  - d) All of these
- 9) Heart draws out how much blood in a minute of test time is called _____.
  - a) Stroke volume
  - b) Vital capacity
  - c) Cardiac out put
  - d) Above all
- 10) _____ Instument used in measuring the vital capacity.
  - a) Spirometer
  - b) Sphygmomanometer
  - c) Monometer
  - d) All of these

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain the types of muscular contraction in details. **10**
  - b) Explain sports performance in hot climate and cool climate in details. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain sliding filament theory in details.
  - b) Explain mechanics of Breathing in details.
- Q.4 Answer the following questions (Any One)** **15**
- a) Explain effect of exercise on respiratory and circulatory system.
  - b) Explain micro structure of skeletal muscle in details.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four)** **20**
- a) Types of muscle fibers
  - b) Cardiac cycle
  - c) Second wind
  - d) Types of doping
  - e) Factor Affecting Heart rate

- 10) पूरक-कुंभक-रेचक ----.
- अ) आसन
क) समाधी
- ब) प्राणायाम
ड) धारणा

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) अँथेलेँटीक्स खेळाडूच्या शारीरिक तयारीमध्ये योगाची भूमिका स्पष्ट करा. **10**
- ब) योगासाठी आहाराची संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा. **10**

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

- अ) योगिक व्यायाम आणि शारीरिक व्यायाम यातील फरक स्पष्ट करा. **15**
- ब) मुद्रा आणि शुद्धीक्रिया सविस्तर लिहा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

- अ) आसन आणि प्राणायाम यांचा श्वसन संस्था आणि रक्तभिसरणसंस्था यावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा. **15**
- ब) योगाचे विविध संप्रदाय (पंथ) कोणते? अष्टांगयोग सविस्तर स्पष्ट करा

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) तणाव आणि ध्यान **20**
- ब) योगा-अर्थ आणि व्याख्या
- क) सुर्यनमस्कार
- ड) योगाची गरज आणि महत्त्व
- इ) बंधाचे प्रकार

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.P.Ed. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Yogic Sciences (20503103)**

Day & Date: Thursday, 11-01-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the following options. 10

- 1) The Sanskrit Word Yoga is made from the _____.
a) Yuja   b) Yam
c) Niyam   d) Bhaj
- 2) In _____ Swami Kaivalyanand established the Kaivalyadham.
a) 1924   b) 1948
c) 1947   d) 1934
- 3) Lord Shri Krishna and Arjun related to _____.
a) Hatyog   b) Karmyog
c) Japyog   d) None of these
- 4) There are _____ formulas in Ashtang yog of Mahamuri Patanjali.
a) 180   b) 190
c) 175   d) 195
- 5) The process of keeping states in sight on a specific thing means _____.
a) Tratak   b) Durshti
c) Intelligence   d) Japa
- 6) Make the body in find stage by specific method for specific purpose means _____.
a) Basti   b) Neti
c) Asana   d) Semadhi
- 7) There are _____ aspects in Ashtangyog.
a) Seven   b) Five
c) Ten   d) Eight
- 8) Types of Shudhikriya _____.
a) Tratak   b) Kapalbhata
c) Both a and b   d) None of these
- 9) Hard work means achieving something impossible.
a) Hatyog   b) Rajyog
c) Japyog   d) Pranayam
- 10) Purak – kumbhak – rechak _____.
a) Aasan   b) Pranayam
c) Samadhi   d) Dharana

Q.2 Answer the following questions.

- a) Explain role of Yoga in Physiological preparation of athletic. 10
- b) Explain in details concept of diet in yoga. 10

- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain the difference between yogic exercises and physical exercises.
  - b) Write in details of Mudra and Shudhikriya.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain effects of Asanas and pranayam on respiratory system and circulatory system.
  - b) Which are the different school of yoga and explain in detail Ashtang yog.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four)** **20**
- a) Stress and meditation
  - b) Meaning & definition of yoga
  - c) Surya Namskar
  - d) Need and importance of yoga
  - e) Types Bandhas

Seat No.	
----------	--

Set P

M.P.Ed. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Test, Measurement and Evaluation in Physical Education (20503108)

Day & Date: Friday, 12-01-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहणे उचित ठरेल.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) बेन्डनी सिट अप्स कसोटित ---- चे मापन केले जाते.

अ) हाताची शक्ती	ब) उदराची शक्ती
क) पायाची शक्ती	ड) मानेची शक्ती
- 2) उभ्याने उडी मध्ये ---- चे मापन केले जाते.

अ) दमदारपणा	ब) स्फोटक शक्ती
क) वेग	ड) ताकद
- 3) ---- ही चाचणी लवचिकता मोजण्यासाठी वापरतात.

अ) रुलर डॉप चाचणी	ब) 'टी' ड्रिल चाचणी
क) रेस्ट	ड) सिट आणि रिच चाचणी
- 4) ---- म्हणजे योग्य हालचालीची क्षमता वेगवेगळ्या दिशेने वेगाने करणे होय.

अ) चपळता	ब) समतोलता
क) सहसंबंध	ड) शक्ति
- 5) रुसेल लॅंगने ---- कसोटी मांडली.

अ) व्हॉलीबॉल	ब) बास्केट बॉल
क) फुटबॉल	ड) बॅडमिन्टन
- 6) हारवर्ड स्टेपटेस्ट चाचणी ---- चे मापन करते.

अ) स्नायुंची तंदुरुस्ती	ब) हृदय तंदुरुस्ती
क) मूलभूत तंदुरुस्ती	ड) शारीरिक तंदुरुस्ती
- 7) रॉर्जसच्या कसोटीने ---- मोजतात.

अ) कारक प्रशिक्षण क्षमता	ब) शारीरिक क्षमता
क) क्रीडाकौशल्य क्षमता	ड) कमीत कमी स्नायुंची ताकत
- 8) ---- या वर्षी बारोने शारीरिक पात्रता कसोटी तयार केले.

अ) 1950	ब) 1985
क) 1976	ड) 1954

- 9) फलकझोमेजर या उपकरणाने ---- मोजतात.
अ) लवचिकता ब) वेग
क) चपळता ड) दमदारपणा
- 10) जे.सी.आर. चाचणी संचामध्ये 'जे' म्हणजे ----.
अ) उभ्याने उंच उडी ब) उभ्याने लांब उडी
क) लांब उडी ड) तिहेरी उडी

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) ट्रायसेप व सब स्कॅपूलर यांच्या संदर्भासह (स्किन फोल्ड) त्वचावर यांचे मापन स्पष्ट करा. **10**
- ब) VO_2 मॅक्स चाचणी स्पष्ट करा. **10**

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **15**

- अ) ज्ञान चाचणी व वैद्यक चाचणी सोड्स्तर स्पष्ट करा.
- ब) चाचणी निवडीचे निकष स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **15**

- अ) न्युटनची कारक क्षमता चाचणी स्पष्ट करा.
- ब) 12 मिनीट धावणे/चालणे चाचणी स्पष्ट करा.

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **20**

- अ) फ्रिडल फिल्ड हॉकी चाचणी
- ब) बॅरो कारक क्षमता चाचणी
- क) सुतकलीफफे क्रिकेट चाचणी
- ड) ब्रुस ट्रेडमिल प्रोटोकॉल ट्रेडमिल चाचणी
- इ) फ्रीडेल फील्ड हॉकी चाचणी

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Test, Measurement and Evaluation in Physical Education (20503108)

Day & Date: Friday, 12-01-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
 2) Candidate who intend to write their answers in Marathi advised to read the original questions in English.
 3) Figures to right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative.

10

- 1) Bendknee situp test will measure that _____.
  - a) Arms strength
  - b) Abdominal strength
  - c) Leg's strength
  - d) Neck strength
- 2) Standing broad jump will measure
  - a) Endurance
  - b) Explosive power
  - c) Speed
  - d) Strength
- 3) _____ test for flexibility measurement.
  - a) Ruler drop test
  - b) T drill test
  - c) RAST
  - d) Sit and Reach test
- 4) The ability to make successive movement in different directions efficiently and rapidly refers to _____.
  - a) Agility
  - b) Balance
  - c) Co-ordination
  - d) Power
- 5) Russel Lange has prepared _____ test.
  - a) Volley ball
  - b) Basket ball
  - c) Foot ball
  - d) Badminton
- 6) Harvard-step test is used for measuring _____.
  - a) Muscular fitness
  - b) Cardiac fitness
  - c) Basic fitness
  - d) Physical fitness
- 7) Rogers test measures _____.
  - a) Motor educability
  - b) Physical fitness
  - c) Skill ability in sports
  - d) Maximum muscular strength
- 8) In _____ Burrow constructed general motor ability test butterfly.
  - a) 1950
  - b) 1985
  - c) 1976
  - d) 1954
- 9) Flexi measure instrument measures _____.
  - a) Flexibility
  - b) Speed
  - c) Agility
  - d) Endurance
- 10) In JCR Test 'J' stands for _____.
  - a) Vertical Jump
  - b) Standing broad jump
  - c) Long jump
  - d) Tripple jump

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain measuring skin fold with reference to Triceps and sub Scapular. **10**
  - b) Explain test to predict Vo_2 max test. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain knowledge test and medical test in details.
  - b) Explain criteria for test selection.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain Newton motor ability test.
  - b) Explain 12 minutes run/walk test in details.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four)** **20**
- a) Friedel field Hockey test
  - b) Barrow motor ability test
  - c) Sctcliff cricket test
  - d) Bruce Treadmill test protocol
  - e) Friedel field Hockey test

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester - II) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Applied statistics in Physical Education and Sport (20503201)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहणे उचित ठरेल.

प्र.1 खालील योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) ---- हे केंद्रिय प्रवृत्तीचे मोजमाप नाही.

अ) मध्यमान	ब) मध्यमा
क) प्रमाणित विचलन	ड) यापैकी नाही
- 2) वारंवार येणाऱ्या प्राप्ताकांला ---- असे म्हणतात.

अ) मध्यमान	ब) मध्यमा
क) बहुलक	ड) शततमक
- 3) वाढणाऱ्या किंवा कमी होत असलेल्या क्रमाने तयार केलेल्या माहितीच्या संचाचे केंद्र दर्शविणारे कोणत्याही मापाला ---- म्हणतात.

अ) अस्वस्थता	ब) सममिती
क) केंद्रिय प्रवृत्ती	ड) पृथकरण
- 4) खालील सुची बंध केंद्रिय प्रवृत्तीचे मोजमाप ---- आहे.

अ) चतुर्थ विचलन	ब) मध्यमा
क) शततमक	ड) प्रमाणीत विचलन
- 5) जेव्हा विचलन ---- घेतले जातात तेव्हा विचलनाची बेरीज शून्य येते.

अ) मध्यमान	ब) मध्यमा
क) बहुलक	ड) यापैकी नाही
- 6) नमुन्यात वारंवार आढळणारे आरक्षण म्हणजे ---- होय.

अ) मध्यमा	ब) मध्यमान विचलन
क) प्रमाणीत विचलन	ड) बहुलक
- 7) एकापेक्षा जास्त विश्लेषण वारंवारीतेची तुलना करण्यासाठी ---- वापरला जातो.

अ) वारंवारिता बहुभुजालेख	ब) रेखीय आलेख
क) स्तंभालेख	ड) यापैकी नाही
- 8) सिक्स सिग्माचा संचरित दृष्टिकोन ---- हा आहे.

अ) प्रक्रिया परिवर्तनशिलता कमी	ब) ग्राहकाचे वाढते समाधान
क) प्रक्रियेमध्ये सुधारणा	ड) वरील सर्व

- 9) मध्यमान सुत्रातील ए एम म्हणजे ---- आहे.
 अ) मुल्यांकन मध्यमान   ब) मुल्यमापन मध्यमान
 क) गृहित मध्यमान   ड) यापैकी नाही
- 10) शततमकच्या सुत्रामधील एल एलचे पुर्ण स्वरुप ---- हे आहे.
 अ) खुप मर्यादा   ब) कमी मर्यादा
 क) मोठी मर्यादा   ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) वारंवारीता बहुभुजालेख काढून त्याचे सविस्तर स्पष्टीकरण लिहा.   10
 ब) आयतालेख काढून त्याचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.   10

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)   15

- अ) खालील सारणीवरून बहूलक काढा.

वर्ग	वारंवारिता
130-134	2
125-129	5
120-124	1
115-119	3
110-114	7
105-109	7
100-104	6
95-99	4
90-94	7
85-89	6
80-84	2
	एकूण वारंवारीता=50

- ब) वरील सारणीवरून चतुर्थक विचलन (QD) काढा.   15

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)   15

- अ) प्र.क्र. 2 अ) च्या सारणीवरून प्रमाण विचलन (SD) काढा.
 ब) प्र.क्र. 2 अ) च्या सारणीवरून 60% व 80% शततमक काढा.

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणती चार)   20

- अ) केंद्रिय प्रवृत्तीची मापे
 ब) सिग्मा स्केल
 क) संचित वारंवारिता आलेख
 ड) सहसंबंध
 इ) शारीरिक शिक्षणात संख्याशास्त्राचे महत्व

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester - II) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Applied statistics in Physical Education and Sport (20503201)

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original questions in English.
 3) All questions carry equal marks.

Q.1 Choose the correct alternative.

10

- 1) _____ is not a measures of central tendency.
  - a) Mean
  - b) Median
  - c) Standard Deviation
  - d) None of these
- 2) The score appear most frequently is called _____.
  - a) Mean
  - b) Median
  - c) Mode
  - d) Percentile
- 3) Any measure indicating the centre of a set of data, arranged in an increasing or decreasing order of magnitude, is called a measure of _____.
  - a) Skewness
  - b) Symmetry
  - c) Central tendency
  - d) Dispersion
- 4) The measure of central tendency listed below is _____.
  - a) Quartile Deviation
  - b) Median
  - c) Percentile
  - d) Standard Deviation
- 5) The sum of deviations is zero when deviations are taken from _____.
  - a) Mean
  - b) Median
  - c) Mode
  - d) None of these
- 6) The observation occurs most frequently in a sample is the _____.
  - a) Median
  - b) Mean Deviation
  - c) Standard Deviation
  - d) Mode
- 7) _____ should be used to compare the frequency distributions of more than one set of data
  - a) Frequency polygon
  - b) Line graph
  - c) Bar chart
  - d) None of these
- 8) Six Sigma is a structured approach to _____.
  - a) Reducing process variability
  - b) Increasing customer satisfaction
  - c) Improving Processes
  - d) All of these
- 9) In the formula of mean A.M. Means _____.
  - a) Assessment mean
  - b) Assessed mean
  - c) Assumed mean
  - d) Non of these

- 10) In the formula of percentile the full form of LL is _____.
- a) Lot Limit
  - b) Lower Limit
  - c) Large Limit
  - d) None of these

Q.2 Answer the following questions.

- a) Draw frequency polygoan and explain in detail. 10
- b) Draw the Histogram and explain in detail. 10

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

15

- a) A Calculate mode for the following table.

Class	Frequency
130–134	2
125–129	5
120–124	1
115–119	3
110–114	7
105–109	7
100–104	6
95–99	4
90–94	7
85–89	6
80–84	2
	N=50

- b) For the above table calculate quartile deviation (QD). 15

Q.4 Answer the following question. (Any one)

15

- a) Calculate standard deviation (SD) from the above table (Q. No. 2 (A)).
- b) Calculate 60%, 80% value of percentile from above table (Q. No. 2(A)).

Q.5 Write Short Notes (Any Four)

20

- a) Measures of central tendency.
- b) Sigma scale.
- c) Ogive curve
- e) Correlation.
- f) Importance of statistics in Physical Education

- 10) मेटाकार्पेल्स आणि फॅलंज ही ---- सांध्याचे उदाहरण आहे.
अ) सॅडल सांधा   ब) कॅन्डीलॉइड सांधा
क) उखळीचा सांधा   ड) बिजागरीचा सांधा

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) जिव्यांत्रिक शास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. 10
ब) शारीरिक शिक्षणात जिव्यांत्रिक शास्त्राचे महत्त्व स्पष्ट करा. 10

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15

- अ) खांदयाचा सांधा सोइस्तर स्पष्ट करा.
ब) गुडघ्याचा सांधा सोइस्तर स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15

- अ) तरफेचे प्रकार क्रीडेतील उदाहरणासह स्पष्ट करा.
ब) समतोलाचे तत्त्वे सोइस्तर स्पष्ट करा

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20

- अ) पाण्याचा रोध
ब) हवेचा रोध
क) बल
ड) गतीचे प्रकार
इ) घर्षण

Seat No.	
----------	--

**M.P.Ed (Semester - II) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Sports Bio-mechanics and Kinesiology (20503202)**

Day & Date: Thursday, 11-01-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) _____ movement is possible through wrist joint.
  - a) Planter flexion
  - b) Pronation
  - c) Ulnar flexion
  - d) None of these
- 2) _____ movement is possible through knee joint.
  - a) Adduction
  - b) Abduction
  - c) Planter flexion
  - d) None of these
- 3) Pronation movement occurs through _____ joint.
  - a) Shoulder
  - b) Radioulnar
  - c) Hip
  - d) Ankle
- 4) The following is the type of muscular contraction.
  - a) Mesomorph
  - b) Depression
  - c) Centrifugal
  - d) None of these
- 5) Kinematics is branch of _____.
  - a) Physics
  - b) Psychology
  - c) Chemistry
  - d) All of these
- 6) Ankle joint is the _____ type of example of joint.
  - a) Pivot
  - b) Hinge
  - c) Gliding
  - d) Ball and socket
- 7) _____ this is the types of force.
  - a) Frictional
  - b) Gravitational
  - c) Centripetal
  - d) All of these
- 8) Shoulder joint in human body is the type of _____.
  - a) Hinge
  - b) Ball and socket
  - c) Gliding
  - d) None of these
- 9) In the discus throw the _____ force is affected on the discus.
  - a) Centripetal
  - b) Centrifugal
  - c) Both a and b
  - d) None of these
- 10) Metacarpals and phalanges are examples of _____ joint.
  - a) Saddle joint
  - b) Condyloid joint
  - c) Ball and socket joint
  - d) Minge joint

- Q.2 Answer the following questions.** **10**
- a) Explain nature and scope of Biomechanics. **10**
  - b) Explain importance of Biomechanics in physical education.
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain shoulder joint in details.
  - b) Explain Knee joint in details.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain types of lever with sports examples.
  - b) Explain principles of stability in details.
- Q.5 Write Short Notes: (Any Four)** **20**
- a) Water resistance
  - b) Air resistance
  - c) Force
  - d) Types of motion
  - e) Friction

Seat
No.

M.P.Ed. (Semester - II) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Athlete care and rehabilitation (20503203)

Day & Date: Friday, 29-12-2023

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

10

- 1) हॅकिंगचा संबंध ——— शी आहे.

अ) शरीरधारण	ब) दुखापत
क) मसाज	ड) शारीरिक वेदना
- 2) ——— हि एक क्रीडा दुखापत आहे.

अ) लॉर्डोसिस	ब) ताप
क) मुरगळणे	ड) डोकेदुखी
- 3) पुढीलपैकी एक वाईट शारीरिक धारणेचे कारण आहे.

अ) डोपिंग	ब) अपघात
क) झोपणे	ड) वेदना
- 4) थंड व उष्ण उपचार पद्धतीचा संबंध ——— शी आहे.

अ) इलेक्ट्रोथेरपी	ब) हैड्रोथेरपी
क) मसाज	ड) शरीराची विशिष्ट ठेवण
- 5) अल्ट्रासॉनिक चा संबंध ——— शी आहे.

अ) हैड्रोथेरपी	ब) मसाज
क) संगीत	ड) इलेक्ट्रोथेरपी
- 6) मसाजचा वापर ——— करण्यासाठी केला जातो.

अ) काळजी	ब) वेदना
क) झुकणे	ड) शिथिलीकरण
- 7) शरीरधारणेची कसोटी ——— वर घेतली जाते.

अ) मेकॅनिक्स	ब) मणका
क) पॅसिव	ड) ऍक्टिव्ह
- 8) स्ट्रोकिंग हे ——— शी संबंधित आहे.

अ) बॉ लेग	ब) मसाज
क) इन्फ्रारेड	ड) शरीर
- 9) ——— हा शरीर धारणेचा एक दोष आहे.

अ) मसाज	ब) इन्फ्रारेड
क) लॉर्डोसिस	ड) ऍक्टिव्ह

Seat No.	
-----------------	--

**M.P.Ed. (Semester - II) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Athlete care and rehabilitation (20503203)**

Day & Date: Friday, 29-12-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) The candidate should read the original questions in English.

Q.1 Multiple Choice Questions.

10

- 1) Hacking is related to _____.

a) Posture	b) Injury
c) Massage	d) Body pain
- 2) One of the sports injuries is _____.

a) Lordosis	b) Fever
c) Sprain	d) Head ache
- 3) One of the causes of Bad Posture is _____.

a) Doping	b) Accident
c) Sleeping	d) Pain
- 4) Cold and Hot compression is related to _____.

a) Electrotherapy	b) Hydrotherapy
c) Massage	d) Posture
- 5) Ultrasonic is related to _____.

a) Hydrotherapy	b) Massage
c) Music	d) Electrotherapy
- 6) Massage is an aid for _____.

a) Prevention	b) Pain
c) Leaning	d) Relaxation
- 7) The Postural test is conducted on _____.

a) Mechanics	b) Spine
c) Passive	d) Active
- 8) Stroking is related to _____.

a) Bowleg	b) Massage
c) Infrared	d) Body
- 9) _____ is the deviation of posture (defect).

a) Massage	b) Infrared
c) Lordosis	d) Active
- 10) _____ is the standard of standing posture.

a) Body erect	b) Leaning
c) Inclined	d) Touring

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain the Hydrotherapy and Electrotherapy treatment. **10**
  - b) Define posture and explain the value of good posture. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) What do you mean by Posture? And explain the causes of Bad Posture.
  - b) List the deviation in posture (defect) and explain any one.
- Q.4 Answer the following question (Any One)** **15**
- a) Massage is an aid for relaxation. Discuss.
  - b) List the types of sports injuries and suggest to prevent the injuries.
- Q.5 Write short notes on (Any Four)** **20**
- a) Brief history of massage
  - b) Sprain.
  - c) Flat foot
  - d) Test of spine
  - e) Kyphosis types

Seat No.	
-------------	--

M. P. Ed (Semester - II) (CBCS) Examination: Oct/Nov - 2023
Sports Management and Curriculum design in Physical Education
(20503209)

Day & Date: Saturday, 30-12-2023
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) प्रत्येक क्रीडा व्यवस्थापन साखळीचा शेवटचा दुवा ----.
 अ) वित्त आणि बजेट   ब) नियंत्रण आणि मूल्यमापन
 क) जनसंपर्क   ड) यापैकी नाही
- 2) शारीरिक शिक्षण संघटनेच्या प्रत्येक प्रकाराची ---- गरज आहे.
 अ) व्यवस्थापन   ब) पर्यवेक्षण
 क) पैसा   ड) वरील सर्व
- 3) ---- यांना अभ्यासक्रम मार्गदर्शन प्रदान करतो.
 अ) शिक्षण   ब) पालक
 क) विद्यार्थी   ड) शाळा
- 4) एखादया संघटक ---- ची भूमिका महत्वाची आहे.
 अ) सहयोगी व्यवस्थापक   ब) सहाय्यक व्यवस्थापक
 क) वैयक्तिक व्यवस्थापक   ड) यापैकी नाही
- 5) विद्यार्थी केंद्रित हे ---- रचनेचे तंत्र आहे
 अ) इंटरनेट   ब) अभ्यासक्रम
 क) मासिक   ड) यापैकी नाही
- 6) शारीरिक शिक्षणातील जनसंपर्क ---- शी संबंधित आहे.
 अ) शाळा   ब) माध्यमे
 क) समाज   ड) वरील सर्व
- 7) पाठयक्रम हा ---- चा एक भाग आहे.
 अ) वर्ग   ब) अभ्यासक्रम
 क) समाज   ड) यापैकी नाही
- 8) पाठयपुस्तक स्रोत ---- चे साहित्य आहे.
 अ) व्यवस्थापन   ब) मूल्यमापन
 क) दोन्ही अ आणि ब   ड) अभ्यास क्रम
- 9) नियोजन प्रक्रियेचा पहिला टप्पा ----.
 अ) ध्येय निश्चित करणे   ब) सुविधांची तरतूद
 क) अ आणि ब दोन्ही   ड) यापैकी नाही

- 10) क्रीडा साहित्य खरेदी हे कोणत्या समितीचे काम आहे.
अ) खरेदी ब) अंदाजपत्रक
क) दोन्ही अ आणि ब ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) क्रीडा व्यवस्थापनाचे महत्व सोड्स्तर स्पष्ट करा. 10
ब) क्रीडा व्यवस्थापनाचे कार्य सोड्स्तर स्पष्ट करा. 10

प्र.3 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15

- अ) जलतरण तलावाची निगा व काळजी सोड्स्तर लिहा.
ब) स्टेडियमची निगा व काळजी सोड्स्तर लिहा.

प्र.4 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15

- अ) जनसंपर्काची गरज व महत्व सोड्स्तर स्पष्ट करा.
ब) शाळेमध्ये व समाजामध्ये जनसंपर्क सोड्स्तर स्पष्ट करा.

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20

- अ) मनोरंजन
ब) अभ्यासक्रमावर परिणाम करणारे घटक
क) अभ्यासक्रम साहित्याचे मार्ग
ड) माध्यमे आणि एजेन्सी
इ) क्रीडा मैदानाचे देखभाल

Seat No.	
-------------	--

Set **P**

M. P. Ed (Semester - II) (CBCS) Examination: Oct/Nov - 2023
Sports Management and Curriculum design in Physical Education
(20503209)

Day & Date: Saturday, 30-12-2023
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. 10

- 1) The last link of the sports management chain is _____.
 a) Finance and budget   b) Control and evaluation
 c) Public relations   d) None of these
- 2) _____ is the need of every type of planning in physical Education Organization.
 a) Management   b) Supervision
 c) Money   d) All of these
- 3) Curriculum provides guidance for _____.
 a) Teacher   b) Parents
 c) Students   d) School
- 4) The role of _____ is important in an organization.
 a) Associate manager   b) Assistant manager
 c) Personal manager   d) None of these
- 5) Student centred in the principle of _____.
 a) Internet   b) Curriculum
 c) Magazine   d) None of these
- 6) Public relation are related to _____ in physical Education.
 a) school   b) media
 c) communities   d) all of these
- 7) Syllabus is a part of _____.
 a) classroom   b) curriculum
 c) society   d) none of these
- 8) The text book is the source of _____ material.
 a) management   b) evaluation
 c) both A and B   d) curriculum
- 9) The first step in planning process is _____.
 a) Determination of goals   b) Provision of facilities
 c) Both A and B   d) None of these
- 10) Purchase of sports equipment work of which committee.
 a) Purchase   b) Budget
 c) Both A & B   d) None of these

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain importance of sports management in details. **10**
  - b) Explain functions of sports management. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain care and maintenance of swimming pool.
  - b) Explain care and maintenance of stadium.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain need and importance of public Relations in details.
  - b) Explain public Relations in school and communities.
- Q.5 Write Short Notes: (Any Four)** **20**
- a) Recreation
  - b) Factors affecting curriculum
  - c) Sources of curriculum materials
  - d) Media and Agencies
  - e) Maintenance of play ground

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Scientific Principles of Sports Training (20503301)

Day & Date: Monday, 18-12-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) ——— प्रशिक्षण पध्दतीमुळे दमदारपणा विकसित होत नाही.
 अ) वजन प्रशिक्षण   ब) फार्टलेक प्रशिक्षण
 क) मध्यांतर प्रशिक्षण   ड) सतत प्रशिक्षण
- 2) दिलेले अंतर कमीत कमी वेळेत पार करणे याला ——— म्हणतात.
 अ) सहनशिलता   ब) लवचिकता
 क) घर्षण   ड) वेग
- 3) ——— विकसित करण्यासाठी फार्टलेक ट्रेनिंग सर्वोत्तम वापरले जाते.
 अ) लवचिकता   ब) वेग
 क) सहनशिलता   ड) यापैकी नाही
- 4) सांध्यातील हालचालीचा विस्तारित कोन म्हणजे ———.
 अ) लवचिकता   ब) वेग
 क) शक्ती   ड) प्रक्षेपण
- 5) पेरिने ——— व्यायाम प्रकार विकसित केला.
 अ) आयसोटोनिक   ब) आयसोमेट्रिक
 क) आयसोकायनेटिक   ड) वरील सर्व
- 6) डोपींगसाठी ——— ही चाचणी घेतली जाते.
 अ) शुगर टेस्ट   ब) युरिन टेस्ट
 क) टूल टेस्ट   ड) यापैकी नाही
- 7) शटलरन चाचणीद्वारे ——— चे मापन केले जाते.
 अ) चपळता   ब) वेग
 क) सहनशिलता   ड) शक्ती
- 8) अरोबिक क्षमता ——— द्वारे प्राप्त करता येते.
 अ) पोहणे   ब) वजन प्रशिक्षण
 क) पळणे   ड) उड्या मारणे
- 9) हृदय श्वसन क्षमता ——— शी संबंधित आहे.
 अ) सामान्य शारीरिक दमदारपणा   ब) लवचिकता
 क) ताकद   ड) जोर

- 10) प्लायोमेट्रीक हे ---- नावाने ओळखले जाते.
अ) उड्यांचे प्रशिक्षण ब) वजन प्रशिक्षण
क) फेकीचे प्रशिक्षण ड) वरील सर्व

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) क्रीडा प्रशिक्षणाची गरज आणि महत्व स्पष्ट करा. 10
ब) क्रीडा प्रशिक्षणाची व्याख्या सांगून क्रीडा प्रशिक्षणाची तत्त्वे स्पष्ट करा. 10

प्र.3 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15

- अ) प्रशिक्षण आणि स्पर्धेमध्ये मानसशास्त्रीय व शरीरशास्त्रीय दृष्ट्या कोणकोणत्या घटकांचा समावेश होतो ते योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
ब) शारीरिक क्षमता घटकांची यादी करून त्या पैकी दोन घटक विकसित करण्याच्या प्रशिक्षण पध्दती स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15

- अ) क्रीडा प्रशिक्षण पध्दती स्पष्ट करा.
ब) वार्षिक प्रशिक्षण कार्यक्रम कालावधीची चर्चा करा.

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20

- अ) औषधांचे दृष्परिणाम
ब) औषध शोधण्याची समस्या
क) प्रशिक्षण भाराची तत्त्वे
ड) प्रशिक्षण भाराचे घटक
इ) समन्वय क्षमता

Seat No.	
-------------	--

Set **P**

M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Scientific Principles of Sports Training (20503301)

Day & Date: Monday, 18-12-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
 2) Figure to the right indicate full marks.
 3) The candidate should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) Which of the following training method does not develop endurance
  - a) Weight Training
  - b) Fartlek Training
  - c) Interval Training
  - d) Continuous Training
- 2) To cover a given distance in minimum time is called _____.
  - a) Endurance
  - b) Flexibility
  - c) Friction
  - d) Speed
- 3) Fartlek Training is used best to develop _____.
  - a) Flexibility
  - b) Speed
  - c) Endurance
  - d) None of these
- 4) Range of movement of the joint is called _____.
  - a) Flexibility
  - b) Speed
  - c) Power
  - d) Projectile
- 5) _____ type of exercises was developed by perrine.
  - a) Isotonic
  - b) Isometric
  - c) Isokinetic
  - d) Above all
- 6) The test for doping is _____.
  - a) Sugar test
  - b) Urine test
  - c) Tool test
  - d) None of these
- 7) Shuttle run test measure _____.
  - a) Agility
  - b) Speed
  - c) Endurance
  - d) Power
- 8) Aerobic fitness is best achieved through _____.
  - a) Swimming
  - b) Weight Training
  - c) Run
  - d) Jumping
- 9) The cardio respiratory capacity is related to _____.
  - a) Normal physical endurance
  - b) Flexibility
  - c) Strength
  - d) Force
- 10) Plyometrics also known as _____.
  - a) Jumping Training
  - b) Weight Training
  - c) Throwing Training
  - d) Above all

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain the need & Importance of sports Training. **10**
  - b) Definition of sports training & explain principles of sports Training. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain with suitable examples the psychological and physiological factors involved in training and competitions.
  - b) List the component of physical fitness explain in detail training method to improve any two component.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain various Sports Training method.
  - b) Periodization of Annual training programme - Discuss.
- Q.5 Write Short Notes: (Any Four)** **20**
- a) Side effects of drugs
  - b) Problem of drug detection
  - c) Principles of Training load
  - d) Training load components
  - e) Coordinative abilities

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Sports Medicine (20503302)

Day & Date: Tuesday, 19-12-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) क्रीडेतील दुखापत ---- मुळे कमी करू शकतो.
अ) मसाज ब) स्टिम बाथ
क) सोना बाथ ड) वरीलपैकी नाही
- 2) क्रयोथेरपी हे प्रथमोपचार ---- साठी उपचार म्हणून वापरले जाते.
अ) जखमेतून रक्तस्राव होणे ब) स्प्रेन
क) सांधा निखळणे ड) वरील सर्व
- 3) सांधा निखळणे ही दुखापत साधारणपणे ---- या खेळात आढळते.
अ) रोईंग ब) बास्केट बॉल
क) व्हॉलीबॉल ड) ज्युडो
- 4) फिगर एट ब्रेस हे ---- अस्थिभंग आहे.
अ) हयुमरस हाड ब) कॉलर बोन
क) दोन्ही अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही
- 5) मानेची जखम ---- मुळे होते.
अ) फोरसेबल फ्लेक्शन ब) फोरसेबल एक्सटेंशन
क) फोरसेबल रोटेशन ड) वरील सर्व
- 6) स्पायनल जखम ---- आहे.
अ) स्लिप डिस्क ब) अस्थिभंग
क) अ) आणि ब) दोन्ही ड) यापैकी नाही
- 7) ---- स्ट्रेचिंग ज्यादाची लवचिकता निर्माण करते.
अ) स्थिर ब) पी. एन.एफ.
क) ब्लॉस्टिक ड) ब) आणि क)
- 8) क्रीडेतील रिहबिलेशन ---- ने केले जाते.
अ) जल चिकित्सा ब) योग्य व्यायाम
क) अ) आणि ब) दोन्ही ड) यापैकी नाही
- 9) बलाची निर्मिती आणि फायबर लेन्थनिंग ---- आहे.
अ) आयसोटोनिक आकुंचन ब) आयसोक्रायनेटिक आकुंचन
क) अ) आणि ब) दोन्ही ड) यापैकी नाही

- 10) रिजोड टॅपिंग हे ——— सांध्याभोवती आहे.
अ) घोट्टा
क) मनगट
ब) खंदा
ड) गुडघा

- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) क्रीडा व शारीरिक शिक्षणामध्ये क्रीडा वैद्यक शास्त्राची गरज स्पष्ट करा. 10
ब) अस्थिभंगाचे प्रकार सोईस्तर स्पष्ट करा. 10
- प्र.3 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) क्रीडा दुखापतीचे कारणे व उपचार (काळजी) सोईस्तर स्पष्ट करा.
ब) जलचिकित्सा सोईस्तर स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) प्राईस उपचाराचे फायदे व तोटे सोईस्तर स्पष्ट करा.
ब) खेळाडूसाठी सुयोग्य आहार स्पष्ट करा.
- प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20
अ) सांधा निखळणे
ब) जिमबॉल व्यायाम
क) गीट प्रशिक्षण
ड) फऱ्याचे (रिब) अस्थिभंग
इ) गुडघा व घोट्ट्याच्या दुखापती

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain need of sports medicine physical Education. **10**
  - b) Explain types of fracture in details. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain causes and prevention of sports injuries.
  - b) Explain Aquatic therapy in details.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain advantages and disadvantages of price therapy.
  - b) Explain Element of good food for Athlet.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four)** **20**
- a) Dislocation
  - b) Gymball exercise
  - c) Gait training
  - d) Rib fracture
  - e) Knee and ankle injuries

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Health Education and Sports Nutrition (20503303)

Day & Date: Wednesday, 20-12-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 3) मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहणे.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) अन्नाचा स्रोत — हा आहे.
 अ) झाडे
 ब) वनस्पती
 क) दोन्ही 'अ' आणि 'ब'
 ड) यापैकी नाही
- 2) खालीलपैकी — हा रोग संसर्गजन्य रोग आहे.
 अ) क्षयरोग
 ब) इबोला
 क) फ्ल्यू
 ड) वरील सर्व
- 3) धूम्रपान विरोधी दिवस प्रत्येक वर्षी — दिवशी साजरा केला जातो.
 अ) एक एप्रिल
 ब) मार्चच्या दुसऱ्या बुधवारी
 क) पंधरा ऑगस्ट
 ड) यापैकी नाही
- 4) एच. आय. व्ही. विषाणुचा परिणाम — हा आहे.
 अ) हिवताप
 ब) एड्स
 क) पटकी
 ड) क्षयरोग
- 5) वैयक्तिक आरोग्य सेवा मध्ये — चा समावेश होतो.
 अ) मध्यान्ह भोजन
 ब) वैद्यकीय तपासणी
 क) शुध्द पाणी
 ड) वरील सर्व
- 6) जागतिक आरोग्य संघटनेचे कार्यालय कोठे आहे?
 अ) भारत
 ब) स्वीडन
 क) चायना
 ड) इंग्लंड
- 7) संसर्ग विरहीत रोग रोखण्यासाठी — हा एक चांगला मार्ग आहे.
 अ) जास्त साखर खाणे
 ब) जास्त मीठ खाणे
 क) जास्त भाजीपाला व फळे खाणे
 ड) यापैकी नाही
- 8) शालेय स्तरावर — द्वारे आरोग्य नोंदी करतात.
 अ) वजन
 ब) उंची
 क) 'अ' आणि 'ब'
 ड) यापैकी नाही
- 9) आरोग्य ही — अवस्था आहे.
 अ) शारीरिक
 ब) मानसिक
 क) 'अ' आणि 'ब'
 ड) यापैकी नाही
- 10) समतोल आहाराचा — हा घटक आहे.
 अ) प्रथिने
 ब) जीवनसत्व
 क) पिष्टमय पदार्थ
 ड) वरील सर्व

- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
- अ) पोषण आहारामध्ये कर्बोदके आणि जीवनसत्वाची भूमिका स्पष्ट करा. 10
- ब) क्रीडा पोषणाचा अर्थ आणि व्याख्या सांगून खेळामध्ये पोषण आहाराची भूमिका स्पष्ट करा. 10
- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15
- अ) प्रदुषणाचा अर्थ आणि व्याख्या सांगून प्रदुषणाचे दोन प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) आरोग्य शिक्षणाचे ध्येय, उद्दिष्टे आणि तत्वे सविस्तर लिहा.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15
- अ) भारतातील आरोग्य नियोजन आणि राष्ट्रीय आरोग्य धोरण स्पष्ट करा.
- ब) संसर्गजन्य आणि असंसर्गजन्य रोग स्पष्ट करा.
- प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20
- अ) वजन व्यवस्थापन
- ब) ताणतणाव व्यवस्थापन
- क) शाळेत आरोग्य शिक्षणाची भूमिका
- ड) आरोग्यावर मद्य व तंबाखूचा होणारा परिणाम
- इ) स्थूलता

Seat No.	
----------	--

**M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Health Education and Sports Nutrition (20503303)**

Day & Date: Wednesday, 20-12-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the following options.

10

- 1) The food resource is _____.
a) trees
b) plants
c) Both a and b
d) None of these
- 2) Out of the following _____ disease is communicable.
a) Tuberculosis
b) Ebola
c) Flu
d) Above all
- 3) No smoking day is celebrated every year on _____.
a) 1st April
b) Second Wednesday of March
c) 15th August
d) None of these
- 4) HIV virus causes _____.
a) Malaria
b) AIDS
c) Cholera
d) T.B.
- 5) Personal health services include _____.
a) mid day meal
b) medical checkup
c) pure water
d) Above all
- 6) Where is the World Health Organization office?
a) India
b) Switzerland
c) China
d) England
- 7) Following _____ is good way to prevent non communicable diseases.
a) Eating more sugar
b) Eating more salt
c) Eating more vegetables & fruits
d) None of these
- 8) Health record is done through _____ at school level
a) Weight
b) Height
c) 'a' and 'b'
d) None of these
- 9) Health is state of complete _____.
a) physical
b) mental
c) 'a' and 'b'
d) None of these
- 10) The aspects of balanced diet is _____.
a) protein
b) vitamins
c) carbohydrates
d) above all

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain the role of carbohydrates & vitamins in Nutrition. **10**
  - b) Meaning & Definition sports Nutrition & explain role of Nutrition in sports. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Meaning and definition of pollution explain any two type of pollution.
  - b) Write in detail Aim, objectives and principles of Health Education.
- Q.4 Answer the following questions (Any One)** **15**
- a) Explain the health planning and National health policy in India.
  - b) Communicable and non communicable Diseases- Explain.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four)** **20**
- a) Weight management
  - b) Stress Management
  - c) Role of health education in school
  - d) Effect of Alcohol & Tobacco on Health
  - e) Obesity

Seat
No.

Set P

**M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Physical Fitness and Wellness (20503310)**

Day & Date: Thursday, 21-12-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) स्थलांतर होत असताना जी क्षमता आपणास स्थिर ठेवते त्यास ---- म्हणतात.
अ) तंतोतंतपणा
ब) लवचिकता
क) तोल
ड) दिशाभिमुखता
- 2) दैनंदिन कामे ही न थकता करतो त्यास ---- म्हणतात.
अ) मानसिक निरामयता
ब) गतीयुक्त निरामयता
क) शारीरिक क्षमता
ड) यापैकी नाही
- 3) खालीलपैकी शारीरिक क्षमतेचा कोणता घटक नाही.
अ) दमदारपणा
ब) जागृकता
क) दिशाभिमुखता
ड) ताकत
- 4) स्फोटक ताकत ही ---- आहे..
अ) लवचिकता आणि गती
ब) गती आणि ताकत
क) दमदारपणा आणि गती
ड) यापैकी नाही
- 5) सहकार्यात्मक क्षमता प्राथमिकपणे ---- वर अवलंबून असते.
अ) श्वसन संस्था
ब) पचन संस्था
क) मध्यवर्ती मज्जा संस्था
ड) यापैकी नाही
- 6) भार उचलण्यासाठी ज्यादाची क्षमता लागते त्यास ---- म्हणतात.
अ) स्फोटक ताकत
ब) दमदारपणा
क) गती
ड) ज्यादाची ताकद
- 7) सांध्यामधून वळणे किंवा फिरवणे हे शरीर भागातून होते त्यास ---- म्हणतात.
अ) लवचिकता
ब) गती
क) ताकत
ड) वरील सर्व
- 8) शारीरिक क्षमतेचे घटक हे ---- आहे.
अ) गती व लवचिकता
ब) स्नायूचा दमदारपणा
क) स्नायूची ताकत
ड) वरील सर्व
- 9) रोधाच्या विरोधात काम करणाऱ्यास ---- म्हणतात.
अ) ताकत
ब) गती
क) लवचिकता
ड) वरील सर्व

- 10) कमी कालावधीत जास्त अंतर कापते त्या क्षमतेस ---- म्हणतात.
अ) दमदारपणा
ब) गती
क) ताकत
ड) लवचिकता

- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) शारीरिक क्षमतेचा अर्थ व संकल्पना स्पष्ट करा. 10
ब) शारीरिक क्षमतेची तत्त्वे स्पष्ट करा. 10
- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) आहार आणि स्पर्धा सोड्स्तर स्पष्ट करा.
ब) पोषणाद्वारे वजनाचे व्यवस्थापन स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) हृदय श्वसन तंदुरुस्ती साठी उपक्रम स्पष्ट करा.
ब) वेट ट्रेनिंग (भार तोलण) ची तत्त्वे स्पष्ट करा.
- प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20
अ) लवचिकतेसाठीचे व्यायाम प्रकार
ब) श्वसनाचे तंत्र
क) मेडिसीन बॉल व्यायाम
ड) ताकतीचे प्रशिक्षण
इ) दमदारपणाचे प्रशिक्षण

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Physical Fitness and Wellness (20503310)

Day & Date: Thursday, 21-12-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original questions in English.

- Q.1 Choose the correct alternative from the following options. 10**
- 1) The ability to maintain equilibrium when moving _____.
 a) Accuracy   b) Flexibility
 c) Balance   d) Agility
  - 2) Performing daily chores without any fatigue is _____.
 a) Mental wellness   b) Dynamic ability
 c) Physical fitness   d) None of these
  - 3) Which of the following is not component of physical fitness?
 a) Endurance   b) Alertness
 c) Agility   d) Strength
  - 4) Explosive strength is _____.
 a) Flexibility and speed   b) Speed and strength
 c) Endurance and speed   d) None of these
  - 5) Coordinate abilities primarily depend upon the _____.
 a) Respiratory system   b) Digestive system
 c) Central nervous system   d) None of these
  - 6) The maximum effort made to lift a weight is called _____.
 a) Explosive strength   b) Endurance
 c) Speed   d) Maximum strength
  - 7) The ability to make maximum turn or twist on the joints of the body is _____.
 a) Flexibility   b) Speed
 c) Strength   d) All the these
  - 8) Physical fitness components are _____.
 a) Speed and flexibility   b) Muscular endurance
 c) Muscular strength   d) All the these
  - 9) To face the resistance is _____.
 a) Strength   b) Speed
 c) Flexibility   d) All the these
  - 10) The ability to cover the maximum distance in minimum time is _____.
 a) Endurance   b) Speed
 c) Strength   d) Flexibility

Q.2 Answer the following questions.

- a) Explain meaning and concept of physical fitness. 10
- b) Explain principles of physical fitness. 10

- Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15**
- a) Explain in details Diet and competition.
  - b) Explain in details weight management through Nutrition.
- Q.4 Answer the following questions (Any One) 15**
- a) Explain in details activities for cardio respiratory fitness.
  - b) Explain principles of weight training.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four) 20**
- a) Types of flexibility exercise
  - b) Breathing technique
  - c) Medicine Ball exercise
  - d) Strength training
  - e) Endurance training

- 10) संगणकाच्या की बोर्डवरील की ची ---- भागात विभागणी केली जाते.
अ) न्यूमरिकल किज्   ब) फंक्शन कीज्
क) स्पेशल कीज्   ड) वरील सर्व

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) एम. एस. एक्सेलची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 10
ब) एम. एस. वर्डची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 10

प्र.3 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) इनपुट डिवाइसची यादी करा आणि त्यापैकी दोन सविस्तर स्पष्ट करा. 15
ब) शारीरिक शिक्षणात पॉवरपॉइंट सादरीकरणाचे महत्व विशद करा.

प्र.4 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) शारीरिक शिक्षण संशोधनात इंटरनेटचा उपयोग कसा होतो स्पष्ट करा. 15
ब) आऊटपुट डिवाइसची यादी करा आणि त्यापैकी दोन सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) दैनंदिन जीवनात संगणकाचा उपयोग 20
ब) ICT ची व्याप्ती
क) संभाषणाचे प्रकार
ड) संगणकाचे घटक
इ) ई – लर्निंग वेब आधारित व्हिज्युअल क्लासरूमचे महत्व

Seat No.	
-------------	--

Set P

**M.P.E d (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Information and Communication Technology in Physical Education (ICT)
(20503401)**

Day & Date: Friday, 22-12-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) The candidates should read the original questions in English.
3) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) Email is an acronym for _____.
  - a) electron mail
  - b) electronic mail
  - c) electrical mail
  - d) None of these
- 2) The word processor is mainly used for _____.
  - a) Statistical work
  - b) Text writing
  - c) Create an educational tool
  - d) None of these
- 3) The vertical and horizontal columns where they intersect are called _____.
  - a) Column
  - b) Cell
  - c) Row
  - d) All above
- 4) Highest storage capacity is of _____.
  - a) Floppy disk
  - b) Zip disk
  - c) Hard disk
  - d) Compact disk
- 5) _____ programme is used for presentation.
  - a) M.S. Excel
  - b) M.S. Power point
  - c) M.S. Word
  - d) Paint
- 6) WWW is an acronym for _____.
  - a) Wide World Website
  - b) World Wide Web
  - c) World Work Web
  - d) None of these
- 7) The menu bar has the user of the following _____ component.
  - a) File
  - b) Insert
  - c) View
  - d) All above
- 8) Which of the following can we use to provide input to the computer?
  - a) Speakers
  - b) Key board
  - c) Both a and b
  - d) None of these
- 9) Any application first bar is called _____.
  - a) Title bar
  - b) Status bar
  - c) Menu bar
  - d) Tool bar
- 10) The key on the computer keyboard is divided into _____ parts.
  - a) Numerical keys
  - b) Function keys
  - c) Special keys
  - d) All above

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain the features of MS Excel. **10**
  - b) Explain the features of MS Word. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) List the input devices and explain the any two of them.
  - b) State the importance of power point presentation in physical education.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain the use of internet in physical education research.
  - b) List the output devices and explain any two of them.
- Q.5 Write Short Notes: (Any Four)** **20**
- a) Use of computer in daily life
  - b) Scope of ICT
  - c) Types of communication
  - d) Components of computer
  - e) Importance of E-learning Web based visual classroom

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Sports Psychology and Sport Sociology (20503402)

Day & Date: Saturday, 23-12-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) समाज ---- च्या नेटवर्कचे प्रतीक आहे.

अ) मानवी संबंध	ब) समाजिक संबंध
क) अभिमुखता	ड) आंतर-कनेक्शन
- 2) समाज ---- आहे.

अ) नैसर्गिक	ब) मुद्दाम
क) प्रॅक्टिकल	ड) कार्यात्मक
- 3) समाजशास्त्र 'संवादाची प्रक्रिया' ---- असे विश्लेषण करते.

अ) सहकार्य	ब) संघर्ष
क) स्पर्धा	ड) वरील सर्व
- 4) मजकूरानुसार, स्पष्टीकरणाची खालची पातळी ---- प्रक्रियांशी संबंधित आहे.

अ) सामाजिक	ब) सांस्कृतिक
क) जैविक	ड) आंतरवैयक्तिक
- 5) नवीन औषधाचा मेंदूतील क्रियाकलापांवर होणारा परिणाम शोधणारा मानसशास्त्रज्ञ ---- च्या स्तरावर काम करत आहे.

अ) खालचा	ब) मध्य
क) वरचा	ड) वरील सर्व
- 6) भिन्न लोक एकाच परिस्थितीवर भिन्न प्रतिक्रिया देतात. याला ---- असे संबोधले जाते.

अ) एकाधिक निर्धारक	ब) राष्ट्रवाद
क) सिम्पसन प्रभाव	ड) वैयक्तिक फरक
- 7) ग्रीक तत्वज्ञानी ---- यांचा असा विश्वास होता की ज्ञान हे अनुभव आणि शिकण्याद्वारे प्राप्त होते.

अ) आर्किमिडीज	ब) रुसो
क) प्लेटो	ड) ऍरिस्टोटल
- 8) "मानसशास्त्र" हा शब्द ---- भाषेतून आला आहे.

अ) लॅटिन	ब) स्पॅनिश
क) ग्रीक	ड) इटालियन
- 9) मानसशास्त्राची व्याख्या ---- आणि ---- चा वैज्ञानिक अभ्यास म्हणून केली जाते.

अ) लोक आणि गोष्टी	ब) भावना आणि विश्वास
क) धारणा आणि धर्म	ड) मन आणि वर्तन

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2023
Sports Psychology and Sport Sociology (20503402)

Day & Date: Saturday, 23-12-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
 2) Candidates who intend to write their answers in Marathi advised to read the original Questions in English.
 3) Figures to right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the following options. 10

- 1) Society symbolizes the network of _____.
 a) Human relationships   b) Social relationships
 c) Orientations   d) Inter-connections
- 2) Society is _____.
 a) Natural   b) Deliberate
 c) Practical   d) Functional
- 3) Sociology analyzes the 'process of interaction' as _____.
 a) Cooperation   b) Conflict
 c) Competition   d) All of the above
- 4) According to the text, the lower level of explanation corresponds to ____ process.
 a) social   b) cultural
 c) biological   d) interpersonal
- 5) A psychologist exploring the impact of a new drug on activity in the brain is working on the _____ level of explanation.
 a) lower   b) middle
 c) upper   d) all of the above
- 6) Different people react differently to the same situation. This is referred to as:
 a) Multiple determinants   b) Nativism
 c) The Simpson effect   d) Individual difference
- 7) The Greek philosopher _____ believed the knowledge is acquired through experience and learning.
 a) Archimedes   b) Rousseau
 c) Plato   d) Aristotle
- 8) The word "psychology" comes from:
 a) Latin   b) Spanish
 c) Greek   d) Italian
- 9) Psychology is defined as the scientific study of _____ and _____.
 a) people and things   b) emotions and beliefs
 c) perception and religion   d) mind and behaviour
- 10) The scientific approach is more useful at answering questions about _____ than questions about _____.
 a) facts, values   b) ideas, emotions
 c) values, facts   d) emotions, facts

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain need and importance of sports psychology. **10**
  - b) Explain National integration through sports. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain about group dynamics and group interaction.
  - b) Explain meaning and importance of sport psychology.
- Q.4 Answer the following questions (Any One)** **15**
- a) Explain causes of Stress.
  - b) Explain how Personality Development through physical education.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four)** **20**
- a) Kinds of Anxiety
  - b) Gender inequalities in sports
  - c) Learning Curve
  - d) Women participation in sports
  - e) Motivation and Performance

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain the concept, need and scope of environmental education. **10**
  - b) Explain the role of parents in value education. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) What is air pollution? Explain the effects of air pollution on human health.
  - b) What is water pollution? Explain the effects of water pollution on human health.
- Q.4 Answer the following questions (Any One)** **15**
- a) Explain the role of schools in Environmental Conservation.
  - b) Explain the problems of related to noise pollution.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four)** **20**
- a) Tiger project
  - b) Remedial measures of environmental problems
  - c) Waste management in school and society
  - d) Ganga Action Plan
  - e) Importance of environmental education